

Keskkonnasõbralik majandamine

Maaelu Arengu Euroopa
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse

Koolitus 2021

mes nõuandeteenistus
www.pikk.ee

Ajakava ja teemad

- ▶ 10.00-11.30 Ülevaade keskkonnameetmetest. Maa toetusõiguslikkus. KSM baasnõuded.
- ▶ 11.45-13.15 KSM põhinõuded: viljavaheldus, sertifitseeritud seeme, taimekaitse, talvine taimkate
- ▶ 13.30-15.00 Mullaproovid, väetusplaan. KSM lisanõuded. PRIA kontroll

KSM eesmärk

- ▶ Keskkonnasõbraliku majandamise (edaspidi KSM) toetuse eesmärgiks on soodustada keskkonnasõbralike majandamisviiside kasutuselevõttu ja jätkuvat kasutamist põllumajanduses, suurendada elurikkust ja maastikulist mitmekesisust ning tõsta põllumajandustootjate keskkonnateadlikkust.

Keskkonnameetmete olemus

- ▶ Põllumajanduslikku keskkonnatoetust (PKT) antakse põllumajandustootjale, kes vabatahtlikult korraldab oma tootmise õigusaktidest tulenevatest kohustuslikest nõuetest veelgi keskkonnasõbralikumaks.
- ▶ Toetusega hüvitatakse põllumajandustootjale täiendavate keskkonnanõuete täitmisega kaasnevat saamata jäänud tulu ja lisakulu kas tervikuna või osaliselt.
- ▶ PKT meetmega suunatakse kogu põllumajanduskeskkonna valdkonna arengut. Meetme kujundamisel on võetud arvesse vastavaid riiklikke strateegiaid ja arengukavasid. Lisaks kaasatakse meetme ettevalmistamisse eksperte, põllumajandusorganisatsioonide ja teiste huvigruppide ning kontrolliasutuste esindajaid (juhtkomisjon, valdkonnapõhised töögrupid)

Ühine põllumajanduspoliitika (ÜPP)

Praegu kehtivad MAK 2014-2020 nõuded

I samm - otsetoetused ja turukorraldusmeetmed

II samm - maaelu arengukava toetused (MAK)

2021 ja 2022 vaheaastad

Kehtivad MAK 2014-2020 nõuded

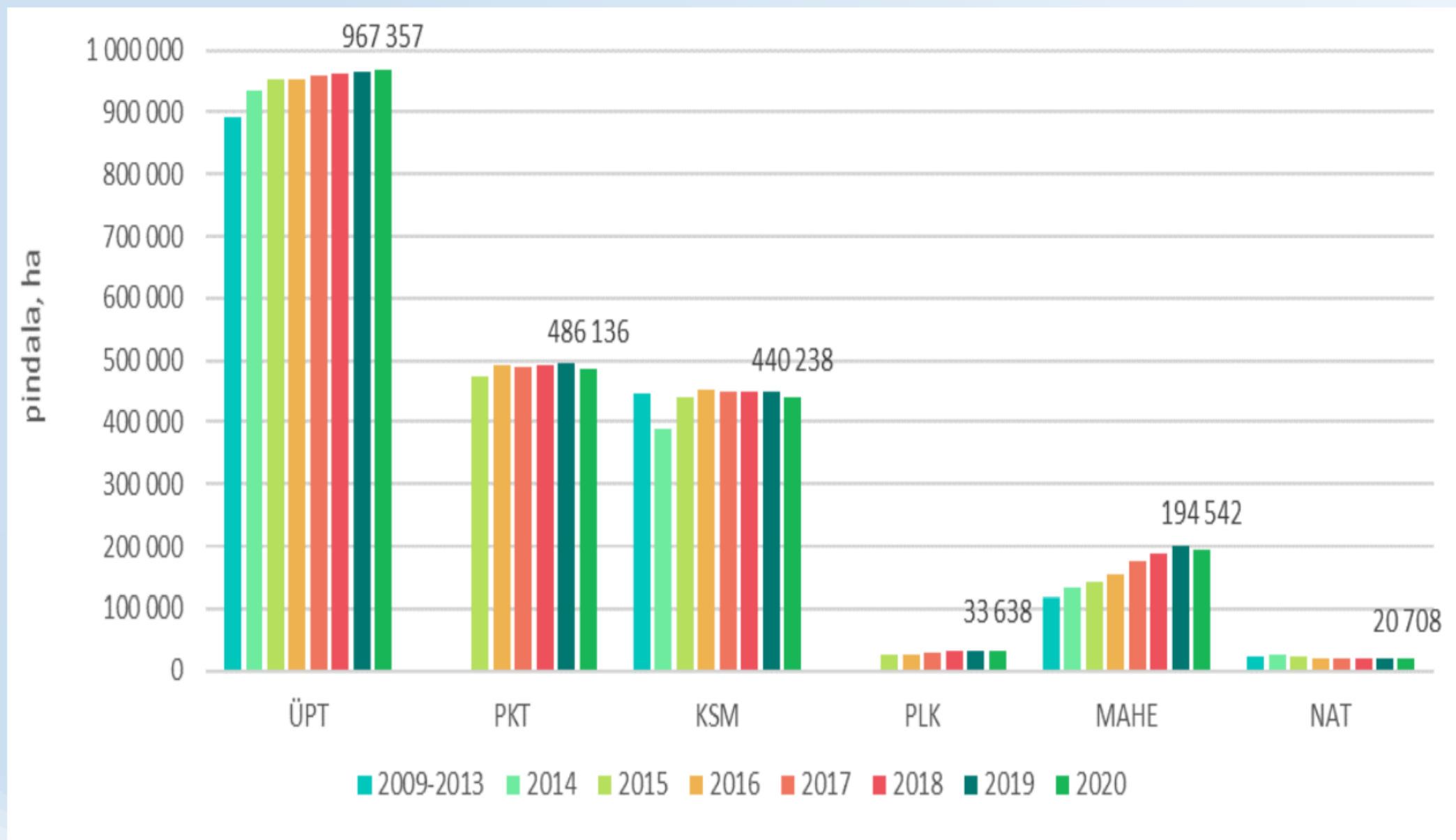
Rahastus tuleb 2021-2027 eelarvest

Aastast 2023 hakkavad kehtima uue perioodi nõuded

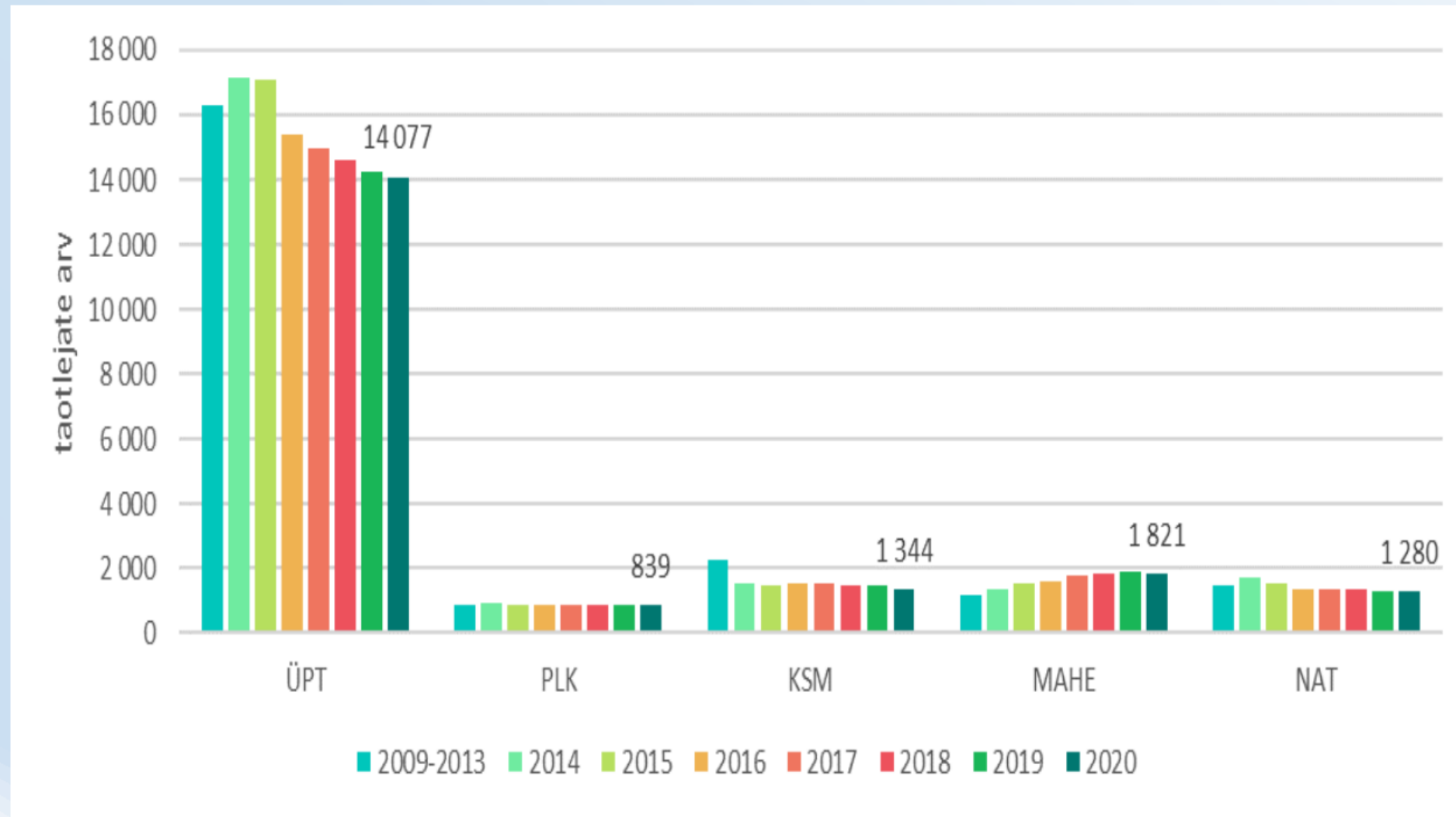

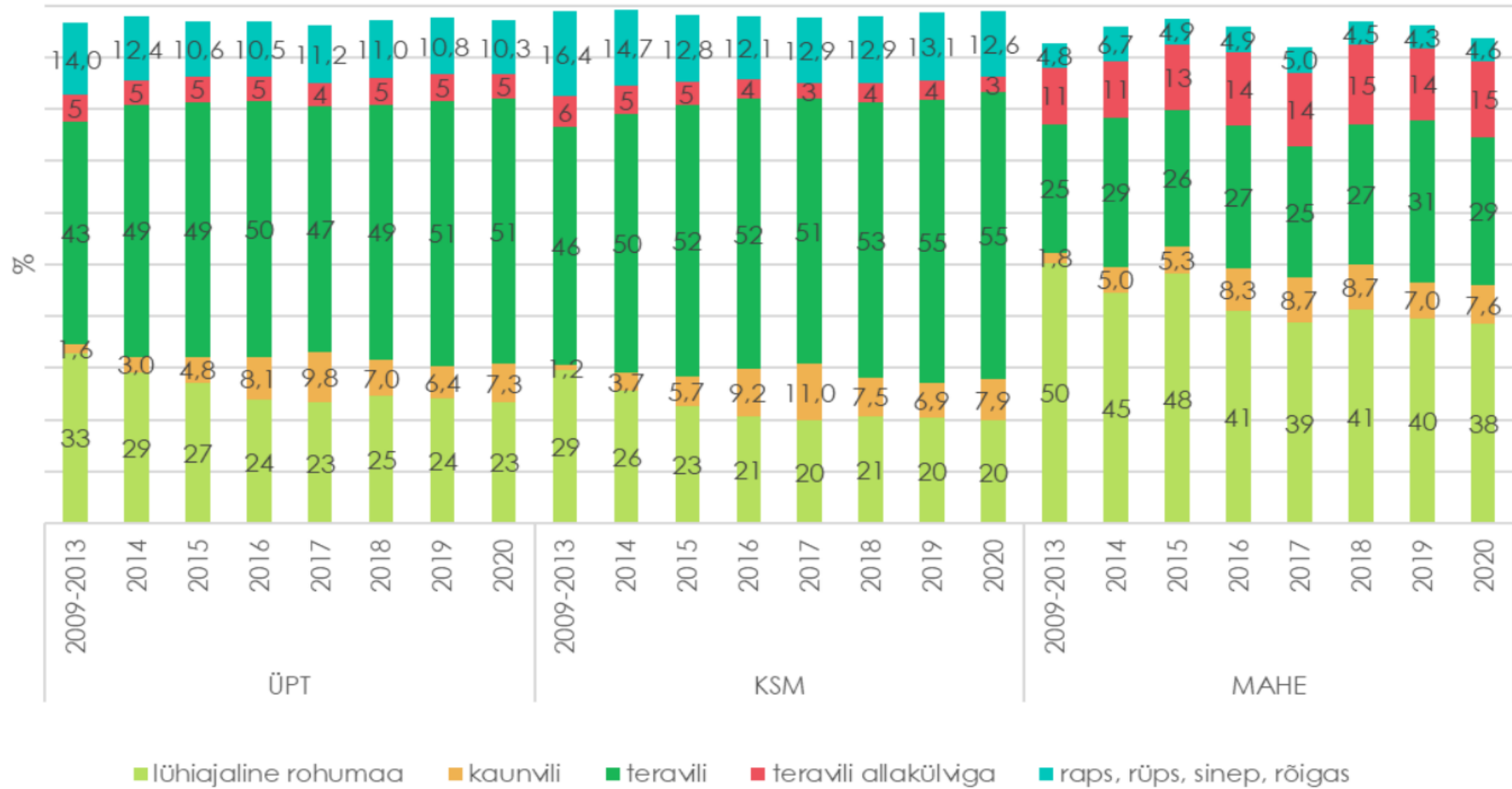
Pindalatoetuste taotletud jääv pind aastate 2009-2013 keskmisena; 2014 ja taotletud pind 2015-2020, numbriga on pindalad 2020. aastal

Erinevate pindalapõhiste toetuste taotlejate arv 2009-2013 keskmisena; 2014-2020.a; numbritega tulemused 2020. aastal

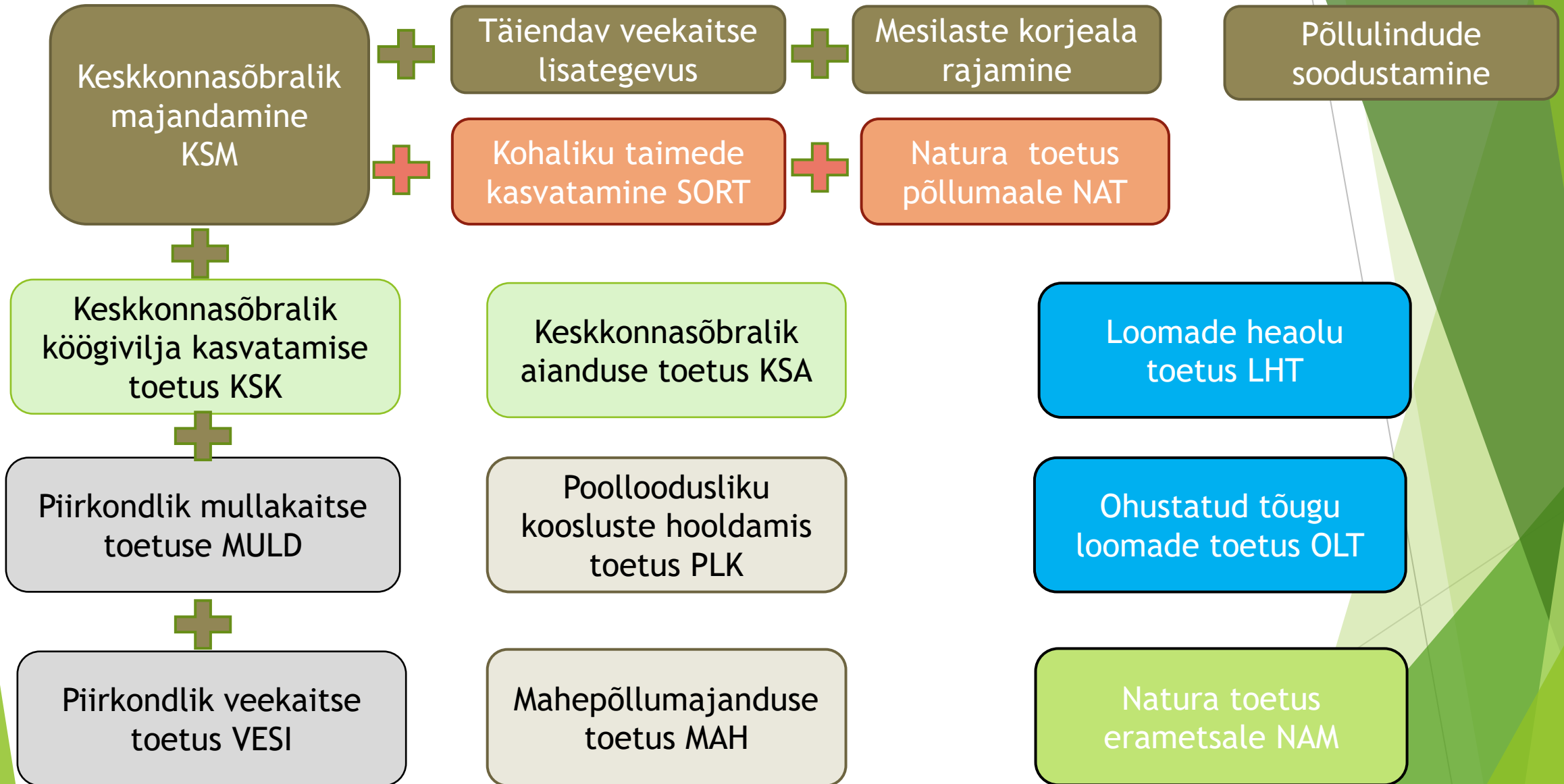
Põllumaa peamiste kultuurigruppide struktuur ÜPT, KSM ja MAHE toetustüüpide lõikes 2009-2020. a

Allikas: Põllumajandusuuringute Keskus

Keskkonnatoetused

KSM 2021 ja 2022

- 2021. ja 2022. aastal saab võtta KSM toetuse 1-aastast kohustust. Sel juhul on kohustuseperiood, mille jooksul tuleb toetatavaid tegevusi ellu viia, üks kalendriaasta.
- Kui taotleja suurendab 2021. või 2022. aastal oma 5-aastast kohustust üle 20% võrreldes kohustuse võtmise aastaga, algab uus kohustus, mille kestus on üks kalendriaasta.
- 2021. ja 2022. aastal saab KSM kohustust asendada mahepõllumajandusele ülemineku toetuse ja mahepõllumajandusega jätkamise (edaspidi MAH) toetuse kohustusega.

KSM toetuse saamise nõuded

- ▶ Taotleja peab täitma oma põllumajanduslikus tegevuses ja kogu põllumajandusliku majapidamise põllumajandusmaal
  - Nõuetele vastavuse nõuded
  - Rohestamise nõuded
  - KSM baasnõuded
  - KSM põhinõuded
  - KSM lisanõuded (kui on valitud lisategevus)

Nõuetele vastavuse süsteem

- ▶ Nõuetele vastavus (inglise keeles *cross compliance*) on põllumajandustootmist käsitlev reeglistik, mille järgimisest hakkab põllumajandustootjal sõltuma saadava toetuse suurus.
- ▶ Nõuetele vastavuse süsteemiga tagatakse, et põllumajandustoetusi makstakse täies mahus vaid neile põllumajandustootjatele, kes täidavad erinevatest seadustest tulenevaid kohustuslikke majandamisnõudeid (KM) ja järgivad maa heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis hoidmise nõudeid (HPK).
- ▶ **Toetuse saaja peab järgima nõudeid oma põllumajanduslikus tegevuses ja kogu põllumajandusliku majapidamise maal kogu kalendriaasta jooksul. Nõuete rikkumisel vähendatakse taotleja kõikide pindalatoetuste summasid.**
- ▶ Nõuetele vastavuse nõuete täitmist kontrollivad ja rikkumisi hindavad Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Amet (PRIA), Põllumajandus- ja Toiduamet (PTA) ja Keskkonnaamet (KeA).
- ▶ Lisaks nõuetele vastavuse nõuetele tuleb täita ka rohestamise nõudeid: Põllumajanduskultuuride mitmekesisistamine, ökoalad, püsirohumaa säilitamine.

NÕUETELE VASTAVUS

Keskkond, kliimamuutused, maa hea põllumajandusseisund

VESI

- Nitraadireostuse vältimine NTA-I (KM1)
- Puhverribad, niisutamine, ohtlikud ained, naftasaaduste hoidmine (HPK 1-3)

MULD JA SÜSINIKUVARUD

- Talvine taimkate, üle 10% kaldega alad, põletamine, viljavaheldus-plaan (HPK 4-6)

ELURIKKUS

- Loodusliku linnustiku, elupaikade, loomastiku ja taimestiku kaitse (KM 2-3)

MAASTIK, HOOLDUSTÖÖDE MINIMAALNE TASE

- Maastikuelementide säilitamine, heki või puude pügamine ja karuputk (HPK 7)

Rahva-, looma- ja taimetervis

TOIDUOHUTUS

- Toidu- ja söödaohutus, hormoonide kasutamine (KM 4-5)

LOOMADE IDENTIFITSEERIMINE JA REGISTREERIMINE

- Veiste, sigade, lammaste ja kitsede märgistamine ja registreerimine (KM 6-8)

LOOMAHAIGUSED

- TSE (KM 9)

TAIMEKAITSEVAHENDID

- Taimkaitsevahendite kasutamine (KM 10)

Loomade heaolu

LOOMADE HEAOLU

- Põllumajandusloomade kaitse, vasikate ja sigade pidamise miinimumnõuded (KM 11-13)

Nõuetele vastavuse süsteem, mis on kehtiv alates 2015. aastast.

**NÕUETELE
VASTAVUS JA
ROHESTAMINE**

2021

KSM toetusõiguslik maa

- põllumaa, millel kasvatatakse põllukultuure, ravim- või maitsetaimi, köögivilja või maasikat;
- põllumaa, mida hoitakse mustkesas või mis on jäetud sööti. **Sellel kohustuseaastal, millal maa on jäetud sööti või mustkesasse, põllule KSM toetust ei maksta;**
- põllumaa, millel kasvatatakse kuni neljal järjestikusel aastal heintaimi ja hiljemalt heintaimede kasvatamise neljandale aastale järgneva kohustuseaasta 15. juunil kasvatatakse seal põllukultuuri, ravim- või maitsetaimi, köögivilja, maasikat või hoitakse seda maad mustkesas;
- põllumaa, millel kasvatatakse heintaimi seemne tootmiseks ja mis on Põllumajandusameti poolt põldtunnustatud; taotlusel märkida HS

Toetusõiguslik maa

- põld, mille pindala on vähemalt 0,30 ha. Üheks põlluks loetakse ka samal põllumassiivil kõrvuti asuvad alla 0,30 ha toetusõiguslikud põllud, kui need vastavad KSM toetuse nõuetele ja kokku moodustavad ühikumääraragrupis vähemalt 0,30 h
- kuni 5 meetri laiune rohumaariba, mis paikneb mootorsõidukite liiklemiseks avalikult kasutatava tee ja põllukultuuride, köögivilja, maasika, ravim- või maitsetaimede, KSM toetusõiguslike rohumaade, mustkesas hoitava maa või sööti jäetud maa vahel.
- **Maastikuelementideks** on põllusaar, metsasiil, puude rida, hekk, kraav, kiviaed; looduskaitseobjektid, kultuurimälestised, pärandkultuuriobjektid. Maastikuelemendid arvestatakse põllumassiivi maksimaalse toetusõigusliku pindala hulka, kui need on taotleja kasutuses ning kantud põllumassiivide registrisse.

Toetusõiguslik maa ei ole

- Põllumassiivil paiknevaid üle 0,01 ha suuruseid maa-alad, kus põllumajandustootmine ei ole võimalik.
- Põllu pindalast tuleb välja arvata sõltumata pindalast ka ehitised (näiteks hooned, tehnorajatised sh päikesepaneelide alune maa jne) ning eelmisest aastast seisvad heina- ja silopallid, ühel kohal hoitavate põllumajandusmasinate alune maa, taimestikuta kivihunnikud, tiigid.
- Pidevalt liigniiskeid alasid ja ajutiselt liigniisked alad
- Metsakultuuride kasvatamine
- Valatud põrandaga kasvuhooneid, kuna tegemist on ehitistega.
- Õuealad.

Maa kasutusõigus

- ▶ Toetust võib taotleda põllumajandusmaa kohta, mida taotlejal on õigus kohustuseaastal kasutada. Toetuse saamise eeldusteks on nii põllumajandusmaa kasutusõiguse omamine kui ka selle maa reaalne kasutamine.
- ▶ Rendisuhteid reguleerib võlaõigusseadus (§ 339-360). Rendileping võib olla nii suuline kui ka kirjalik. Kui taotleja ei suuda tõendada suulise rendilepingu olemasolu, loetakse, et rendileping puudus.
- ▶ Riigi omandis olevale maale saab kasutusõigus tekkida kahel viisil: Kasutusvalduse seadmisega ja kasutuslepingu alusel. Kasutusvaldusesse saaja kohustust mitte anda maad rendile või teisele isikule kasutuseks.
- ▶ Omandisuhet saab vaadata ka PRIA veebikaardilt: <https://kls.pria.ee/kaart/>

Otsi Kihid

Kaardikihid

- Põllumassiivid
- Põllumassiivid 10.11.2020
- Katastripiirid
- Maastikuelemendid
- Arheoloogiamälestised
- Looduse üksikobjektid
- Pärandkultuuriobjektid
- Kooslused 2014-2020
- Natura 2000 alad
- Mesilad
- Loomakasvatushooned
- Muld turvas
- Muld erodeeritud
- Veekaitsevööndid
- Keskkonnatundlik püsirohumaa
- Tagasirajatud püsirohumaa

Haldusjaotus

Taotletud põllud

Niitmise tuvastamine (informatiivne)

Piirkondliku veekaitse (VESI) toetusega seotud kaardikihid

Abiinfo kihid

Kaart Kaart/Foto Hübrid

Eesti
Maakond
Vald
Põllumassiiv
Kataster
Põid

Katastripiirid

Katastritunnus: 34201:001:0154

Nimi: Lemmiku

Omandivorm: Riigiomand

Määra otsingu geometriaks

X: 6520993 Y: 502525
 B: 58.8283 L: 24.0437
 200 m

Link

Versioon 21.3.0 | Aluskaart © Maa-amet, Ortofoto 2020 | © PRIA | Veebikaardi abitelefoni 737 7616 | maa@pria.ee

Toetusõiguslikkuse nõuded

- Toetust võib taotleda füüsilisest isikust ettevõtja või juriidiline isik, kes harib maad õiguslikul alusel, st on maa omanik või omab kehtivat rendilepingut.
- Toetust ei saa taotleda taotleja, kes taotleb mahepõllumajandusele ülemineku toetust või mahepõllumajandusega jätkamise toetust.
- Toetust saab taotleda vähemalt 1,00 ha toetusõiguslikule maale.
- Taotleja peab kasvatama põllumajandusliku majapidamise **põllumaal** vähemalt kolme erinevat põllumajanduskultuuri, millest vähemalt üks peab olema teravili, kaunvili, rühvelkultuur, õli- või kiukultuur, muu tehniline kultuur, ravim- või maitsetaim, köögivili või maasikas.
- **Kliimat ja keskkonda säästvate põllumajandustavade toetuse (ROH) raames peab täitma põllumajanduskultuuride mitmekesistamise nõudeid.**

Mis on põllumaa?

- ▶ **Põllumaa** arvestusse lähevad kõik taotleja kasutuses olevad põllud, mis on taotlusele märgitud tähisega P (põllumajanduskultuurid, sööti jäetud maa ja lühiajaline rohumaa) ja M (mustkesa). **Põllumaa hulka ei arvestata püsirohumaad (PR) ja tagasirajatud püsirohumaad (TAR).**
- ▶ **Lühiajaline rohumaa** on maa, millel kasvatatakse heintaimi kuni viiel järjestikusel aastal. Selline põld, millel kasvatatakse viis järjestikust aastat heintaimede segu, arvatakse kuuendal aastal püsirohumaaks (PR). Sealjuures katkestavad rohumaa vanuse arvestuse heintaimede puhaskultuurid (nt punane ristik, lutsern jne), muud põllumajanduskultuurid kui heintaimed ja mustkesa. Puhaskultuuriga rajatud heintaimede põld arvestatakse alati põllumaa hulka. Rohumaa vanust hakatakse uuesti algusest arvestama sellest hetkest, kui taotlusele on märgitud heintaimede segu.
- ▶ Need aastad, millal põllule on taotletud piirkondliku mullakaitse (edaspidi MULD) toetust, piirkondliku veekaitse (edaspidi VESI) toetust maa rohumana hoidmise eest või on põld märgitud ökoalaks, rohumaale vanust ei lisa, st rohumaa vanust hakatakse edasi lugema MULD või VESI taotlemisele või ökoalaks märkimisele järgnevast aastast.

Rohumaa vanus

- ▶ Rohumaa vanust arvestatakse tagasiulatuvalt
- ▶ Kui pärast rohumaa neljandat aastat ei kasvatata kohustuseperioodil sellel maal põllukultuure, köögivilja, maasikat, ravim- või maitsetaimi või ei hoita seda maad mustkesas, nõutakse eelmistel kohustuseaastatel selle rohumaa kohta makstud toetus tagasi.
- ▶ Enne 15. juunit külvatud heintaimed on taotlemise aasta põhikultuur ja sel juhul loetakse külvamise aasta heintaimede vanuse arvestamisel esimeseks aastaks. Heintaimede allakülvi aasta loetakse heintaimede vanuse arvestamise juures nullaastaks, kuna põhikultuurina arvestatakse kattekultuuri
- ▶ **Tagasirajatud püsirohumaa (TAR) ei ole KSM toetusõiguslik, st kui taotleja on varasemalt sellisele maale KSM toetust saanud, millele ta nimetatud rohumaa rajab, küsitakse varasemalt selle põllu kohta makstud KSM toetus tagasi.**

Otsi

Kihid

Kaardikihid

- Põllumassiivid
- Põllumassiivid 10.11.2020
- Katastripiirid
- Maastikuelemendid
- Arheoloogiamälestised
- Looduse üksikobjektid
- Pärandkultuuriobjektid
- Kooslused 2014-2020
- Natura 2000 alad
- Mesilad
- Loomakasvatushooned
- Muld turvas
- Muld erodeeritud
- Veekaitsevööndid
- Keskkonnatundlik püsirohuma
- Tagasirajatud püsirohuma

Haldusjaotus

Taotletud põllud

- Taotletud põllud 2021
- Taotletud põllud 2020
- Taotletud põllud 2019
- Taotletud põllud 2018
- Taotletud põllud 2017
- Taotletud põllud 2016

Niitmise tuvastamine (informatiivne)

Taotletud põllud 2017

Taotleja nimi:	OSAÜHING KAUNI
Massiivi nr või katastritunnus	50452005550
taotlusel:	
Põllu ID:	11493552
Taotletud pindala:	16.36 ha
Taotletud maakasutus:	Põllukultuurid
Taotletud kultuur:	kaer liblikõieliste allakülviga
Taotletud toetus:	Kliimat ja keskkonda säästvate põllumajandustavade toetus Mahepõllumajandusliku tootmise toetus Ühtne pindalatoetus
Info:	Tegemist on taotlusega esitatud andmetega - andmetes ei kajastu toetuste reaalne maksmine.

Määra otsingu geomeetriaks

KSM baasnõuded

- on nõuded, mille täitmise eest ei ole lubatud toetust maksta, kuid mis on arvestatud toetuse nõude ja toetusmäära baasiks.
- võivad olla asjakohased nõuetele vastavuse nõuded, ÜPT minimaalsed tegevused, väetiste ja taimekaitsevahendite kasutamise miinimumnõuded või muud siseriikliku õigusega kehtestatud kohustuslikud nõuded.
- Toetuse andmisel kontrollitakse baasnõuete järgimist taotleja põllumajanduslikus majapidamises ning kui mõnda baasnõuet rikutakse, vähendatakse rikkumise raskusastet, ulatust, kestust ja kordumist arvestades toetust või jäetakse taotlus rahuldamata.

KSM baasnõuded

1) Peamine põllumajanduskultuur ei tohi hõlmata rohkem kui 75 protsenti põllumaast ja kaks peamist põllumajanduskultuuri ei tohi hõlmata kokku rohkem kui 95 protsenti põllumaast.

- ▶ Põllumajanduskultuuride osakaalud arvutatakse põllumaal ajavahemikus 15. juunist kuni 1. augustini kasvavate põllumajanduskultuuride kasvupinna alusel. Põllumaa arvestusse lähevad kõik taotleja kasutuses olevad maad, mis on taotlusele märgitud tähisega P (põllumajanduskultuurid ja lühiajaline rohumaa) ja M (mustkesa). Nõude täitmise kindlakstegemiseks peab sel ajavahemikul kasvatatav põllumajanduskultuur või kultuurijäägid (näiteks kõrretüü) olema kohapealses kontrollis tuvastatavad. Taotlusele peab taotleja märkima kultuurid, mis on 15. juuniks maha pandud, istutatud või külvatud.

KSM baasnõuded

2) Taotleja peab kandma andmed põllumajandusliku majapidamise põllumajandusmaal tehtud tegevuste kohta veeseaduse alusel peetavasse **põlluraamatusse**. Põlluraamatusse tuleb kanda ka andmed sertifitseeritud teraviljaseemne kasutamise kohta selle põllu andmete juurde, millel sertifitseeritud seemet külvisena kasutati.

- ▶ Põlluraamatusse kanded tuleb teha 10 päeva jooksul ja põlluraamatut peab säilitama 10 aastat.
- ▶ Põllumassiivi või selle osa üleminekul uuele valdajale tuleb põllumassiivi või selle osa andmeid sisaldav põlluraamatu osa üle anda uuele valdajale, kes jätkab selle põlluraamatu osa pidamist.

KSM baasnõuded

- ▶ 3) Taotleja peab koostama või vajaduse korral uuendama põllumajandusmaa kohta **viljavaheldus või külvikorraplaani**. Vastava aasta kohta koostatud plaan peab olema kohapeal kontrollimiseks kättesaadav viis aastat pärast seda aastat, mille kohta plaan on koostatud. Viljavaheldus- või külvikorraplaani ei pea koostama püsirohumaal, püsi- ja mitmeaastaste köögiviljade, maasika ning ravim- ja maitsetaimede kasvatamiseks kasutatava põllumajandusmaa kohta ning väiksema kui 0,30 hektari suuruse põllu kohta.

Külvikorraplaan

Põllumajandusministri 14. jaanuari 2015. a määruse nr 4 "Maa heas
põllumajandus- ja keskkonnaseisundis hoidmise nõuded"
Lisa 2

KÜLVIKORRA PLAAN

Ettevõtte nimi:
Tootja ees- ja perekonnanimi:

1. Külvikorra rotatsioon¹

I		I	
II		II	
III		III	
IV		IV	
V		V	
VI		VI	
(VII)		(VII)	

2.1 külvikord²

Põllu number	Pindala, ha	Põllukultuurid					
		Eelkultuur	20..... a	20..... a	20..... a	20..... a	

3. Rohumaade pealtparandamise või uuendamise plaan (need rohumaad, millel ei rakendata külvikorda)³

Põllu number	Pindala ha	Kavandatav uuendamise või pealtparandamise aasta ja kuu

¹ Külvikorra rotatsioon on ülevaade põllukultuuride paigutuslikust ja ajalisest vaheldusest külvikorras.

² Põllukultuuride vaheldumine külvikorras olevatel põldudel aastate kaupa, pindala vähemalt 0,1 ha täpsusega.

³ Rohumaad, mida on kavandatud uuendada või pealtparandada.

Viljavaheldusplaan

Põllumajandusministri 14.01.2015 määrus nr 4
„Maa heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis hoidmise nõuded”
Lisa 1

VILJAVAHELDUSPLAAN

Ettevõtte nimi:
Tootja ees- ja perekonnanime:

Jrk nr	Põllumassiivi number	Põllu number	Põllu pindala (ha)	1. aasta põllukultuur	2. aasta põllukultuur	3. aasta põllukultuur	4. aasta põllukultuur	5. aasta põllukultuur
1.								
2.								
3.								
4.								
5.								
6.								
7.								
8.								
9.								
10.								
11.								
12.								

(allkirjastatud digitaalselt)
Ants Noot
Kantsler

KSM baasnõuded

- ▶ 4) Haanja, Otepää, Valgjärve, Vastseliina, Rõuge, Antsla, Kambja, Kanepi, Nõo ja Võru vallas asuvast põllumajandusmaast peab vähemalt 30% olema **talvise taimkatte all**. Selle nõude puhul lähtutakse valdade piiridest, mis olid seatud enne 2017. aastal läbiviidud haldusreformi. Talviseks taimkatteks loetakse 1. novembrist kuni 31. märtsini kogu põllumajandusmaal olevad põllumajanduskultuurid ja kõrretüü. Selle nõude puhul lähevad talvise taimkatte arvestusse taotlusel näidatud rohumaad, maasikas, ravim- ja maitsetaimed, püsikultuurid ja ka külvatud taliviljad ning kõrretüü. Kui taotleja valduses on põllumajandusmaid mitmes eelpool nimetatud vallas, arvestatakse 30% täitumist kõikides nendes valdades olevast põllumajandusmaast kokku.

KSM baasnõuded

- ▶ 5) Taotleja peab säilitama põllumajandusmaal asuvat looduse üksikobjekti, kinnismälestist ja kaardistatud pärandkultuuriobjekti. Looduse üksikobjektideks loetakse üksik puu, kivi (sh rahn või kivikülv), allikas; kinnismälestiseks matusepaik, muistne põld, lohukivi, kultusekoht, tee ja sild ning pärandkultuuriobjektiks mälestuskivi, pärimustega allikas, puu, kivisild, kivitruup, munakivitee ja karjatanum. Nimetatud looduse üksikobjektid ja kinnismälestised on kaardistatud ja taotlejale kättesaadavad nii Maaameti kaardirakendusest, EELIS andmebaasist kui ka põllumassiivide veebikaardil.

KSM baasnõuded

- ▶ 6) Taotleja peab tagama, et põllumajandusmaal on välistatud **ebasoovitava taimestiku ulatuslik levik** ja seda maad on võimalik kasutada järgmisel kasvuperioodil põllumajanduslikuks tegevuseks ilma lisakuludeta. Nimetatud nõue kehtib kogu taotleja kasutuses oleva põllumajandusmaa kohta ja see peab olema visuaalselt tuvastatav. Ebasoovitavate taimede all mõistetakse kõiki neid taimi, mida inimene ei kultiveeri, kuid mis on kohanenud kultuurtaimede kasvutingimustega, kasvavad nendega koos ja vähendavad saaki. Ebasoovitava taimestikuna käsitletakse eelkõige takja, ohaka, puju, putkede ja puittaimede kasvu ja levikut. Põllumajanduslik maa ei ole heas korras, kui põld on võsastunud või seal kasvavad valdavalt ebasoovitavad taimed.

KSM baasnõuded

7) Enne taimekaitsevahendi kasutamist peab taotleja korraldama põllumajandusmaal **taimekahjustajate seire** ja kandma andmed seire kohta põlluraamatusse. Seire nõue loetakse täidetuks, kui põlluraamatust on näha, et enne taimekaitsevahendi kasutamist on tehtud taimekahjustajate tõrjevajaduse hindamine. Seire kohta peab taotleja tegema kande põlluraamatusse sellel põllul tehtud tööde lahtrisse, millel taimekaitsevahendit kasutati.

Taimekahjustajate seire andmeteks on eelkõige põllul tehtud vaatlused, kuid vajaduse korral võib täiendavalt arvestada muudest allikatest saadud taimekahjustajate leviku andmeid või asjakohase kvalifikatsiooniga konsulentide soovitusi.

KSM baasnõuded

- ▶ 8) Taotleja peab koostama **väetamisplaani** veeseaduse alusel. Veeseaduse kohaselt tuleb taotlejatel, kellel on 50 ning rohkem hektarit haritavat maad (haritav maa veeseaduse tähenduses) ja kes kasutavad lämmastikku sisaldavaid väetisi, koostada väetamisplaan veeseaduses sätestatud nõuete kohaselt. Väetamisplaani tuleb kanda kasvatatav kultuur ja selle planeeritav saak, kasutatav planeeritud väetise liik ja kogus, taimede omastatava lämmastiku sisaldus väetises ning kasvatatava kultuuri ning selle planeeritava saagi saamiseks vajaliku lämmastiku tarve, täiendavad lämmastikukogused talinisu toiduks kasvatamise korral, eelkultuuri mõju, eelkultuuri mõju arvestamise vähendamine või arvestamata jätmine ning sõnniku järelmõju. Veeseaduse kohaselt koostatud väetamisplaani tuleb täiendada KSMi väetamisplaani nõudes esitatud andmetega.

Maaelu Arengu Euroopa
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse

KSM lisategevuse nõuded

Koolitus oktoober 2021

mes nõuandeteenistus
www.pikk.ee

KSM lisategevused

- ▶ 1. Täiendava veekaitse lisategevus (50% talvine taimkate)
- ▶ 2. Mesilaste korjealade rajamine
- ▶ 3. Põllulindude soodustamine (püsirohumaat niitmata jätmise), saab ÜPT toetust
- ▶ Neid toetusi saab taotleda (1. ja 2.)ja tegevusi ellu viia (3.) üksnes taotleja, kes taotleb toetust põhitegevuse eest.

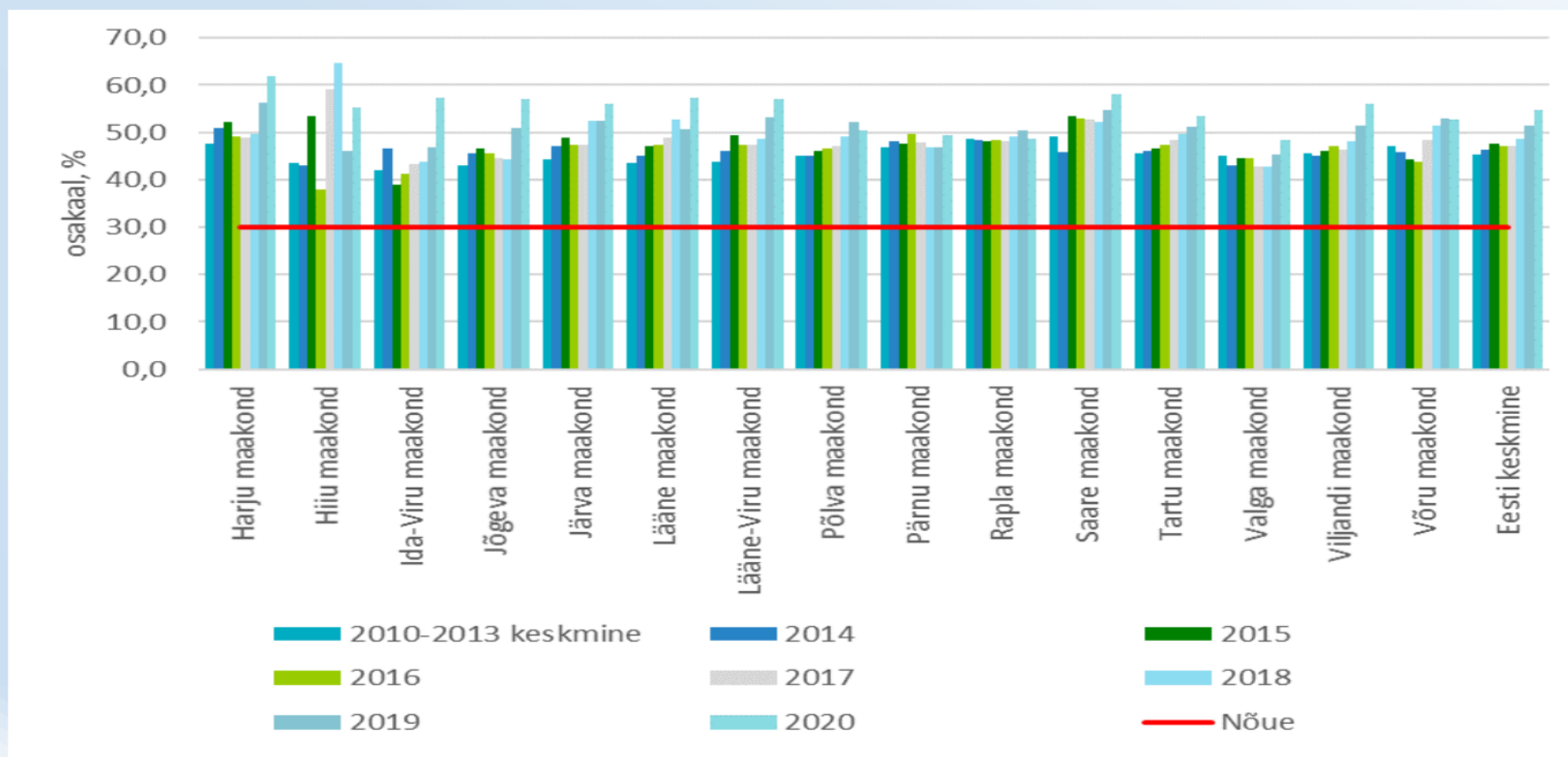

Täiendav veekaitse lisategevus

- ▶ Täiendava veekaitse lisategevusega suurendatakse maa pinda, mida hoitakse toitainete leostumise vältimiseks talvise taimkatte all.
- ▶ Toetuse saamiseks peab KSM toetusõiguslikust maast **vähemalt 50% olema** taotluse esitamise aasta 1. novembrist kuni sellele järgneva kohustuseaasta 31. märtsini põllumajanduskultuurist koosneva **talvise taimkatte all**.
- ▶ Talviseks taimkatteks loetakse taliviljad, kuni 4-aastased rohumaad, maasikas ning muud sügisel rohelist taimikut omavad põllumajanduskultuurid. Talviseks taimkatteks ei arvestata koristuse käigus mahavarisenud kultuurtaimede seemnetest tärganud taimi, koristamata põllukultuure ja kõrretüüd.
- ▶ KSM 1-aastase kohustuse puhul peab täiendava veekaitse lisategevuse toetuse taotlemisel maad põllumajanduskultuurist koosneva talvise taimkatte all hoidma taotluse esitamise aasta 1. novembrist kuni 31. detsembrini.

Talvise taimkatte osakaal KSM taotlusalusest pinnast aastatel 2009-2013 ja 2015-2020

Talvine taimkate

Talvine taimkatet 2020 a. taotletud pinnast:

- ▶ ÜPT 311 603 ha (45%)
- ▶ KSM 240 544 ha (55%)
- ▶ MAHE 63 489 ha (52%)

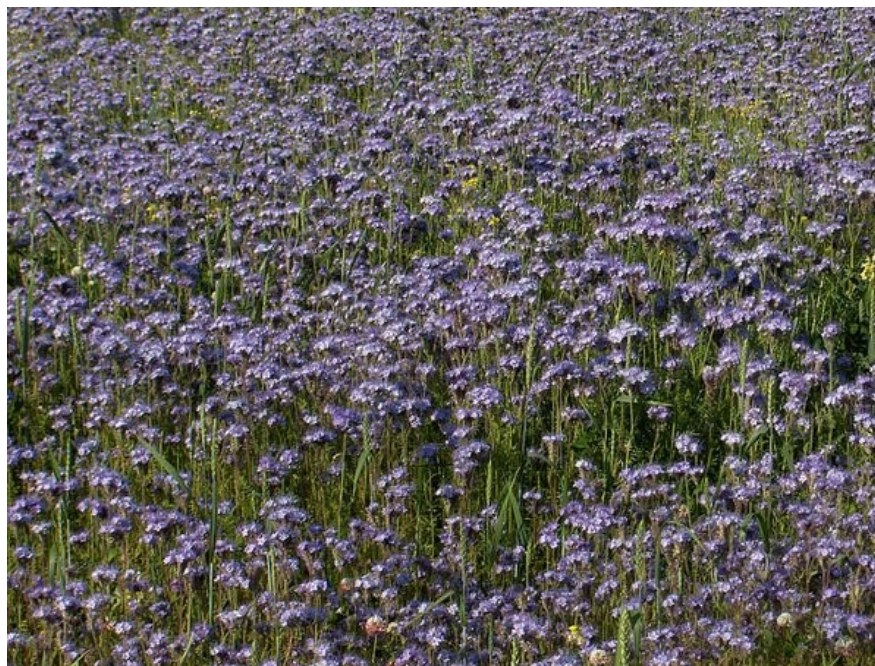
2020 a. lisategevuse toetust määrati 552 tootjale (41% kõigist KSM tootjatest)

Mesilaste korjealade rajamise lisategevus

- ▶ Taotleja peab kasvatama toetusõiguslikul maal kuni kohustuseaasta 15. augustini mesilasperedest kuni 200 meetri kaugusel vähemalt kolme korjetaime liiki. Korjetaimedega rajatud põld, kui see paikneb mesilasperedest kaugemal kui 200 meetrit, peab puutuma kokku mõne teise korjetaimede põlluga nii, et lähim korjetaimede põld asub mesilasperedest kuni 200 meetri kaugusel. Kui mesilaspered paiknevad vaid ühe korjetaimede põllu servas, peab see põld moodustama ülejäänud korjetaimede põldudega ühtse maa-ala.
- ▶ Toetuse taotlemiseks peab taotlejal olema vähemalt kümme mesilasperet või omama mesilasperede kasutamise kohta kokkulepet mesinikuga, kellel on vähemalt kümme mesilasperet.
- ▶ Toetust võib taotleda KSM kohustuse aluse maa kohta, millel viiakse ellu põhitegevust ja kasvatatakse korjetaimi. Iga 0,5 hektari kohta peab olema vähemalt 1 mesilaspere.
- ▶ Mesilaspered peavad olema registreeritud põllumajandusloomade registris kohustuseaasta 1. mai seisuga. Üheaastane tegevus.

Toetusõiguslikud korjetaimed

põld-hiirehernes, aniisi hiidiisop, harilik iisop, harilik esparsett, harilik keerispea, harilik kurgirohi, harilik lutsern, humallutsern, aedmajoraan, kollane mesikas, valge mesikas, valkjas mesiohakas, pikalehine münt, piparmünt, põldmünt, rohemünt, väärismünt, ümaralehine münt, harilik nõiahammas, naistenõges, punane ristik, roosa ristik, valge ristik, aedsalvei, valge sinep, veiste südamerohi, harilik tatar, moldaavia tondipea, põlduba, aeduba, harilik ussikeel, suvivikk

Korjetaimede kasvatamise nõuded

- ▶ Korjetaimed peavad olema külvatud puhaskultuurina, lubatud on allakülvid korjetaimede järgmise aasta korjeala loomiseks. Näiteks keerispeale, mis on üheaastane kultuur ja õitseb külvamise aastal, võib teha ristiku allakülvi. Ristik valdavalt esimesel aastal ei õitse, kuid järgneval aastal pakub mesilastele rikkalikku toiduressurssi. Korjetaimedena arvestatakse üksnes korjetaimede liike, mis taotluse esitamise aastal õitsevad!
- ▶ Kolmest suurima pindalaga korjetaime liigist väikseima liigi kogupindala ei tohi olla alla 20% kolme peamise korjetaime liigi kogupindalast. Mesilased hindavad korjetaimede ressurssi selle suuruse järgi ja väga väikese pinna korral ei pruugi nad seda ala korjeks kasutada.

Korjetaimede kasvatamise nõuded

- ▶ Korjetaimede kasvatamisel on niitmine, karjatamine, hekseldamine ja maa ettevalmistamine järgmise kultuuri kasvatamiseks keelatud kuni kohustuseaasta 15. augustini. Sellel kohustuseaastal, kui taotletakse toetust mesilaste korjealade rajamise lisategevuse eest, peab mitmeaastaseid korjetaimi, mida ei kasutata haljasväetiseks (taotlusel lisaks märke HV), ajavahemikul 16. august kuni 15. september niitma või hekseldama. Mitmeaastaste korjetaimede külviaastal mitmeaastaseid korjetaimi niitma või hekseldama ei pea.

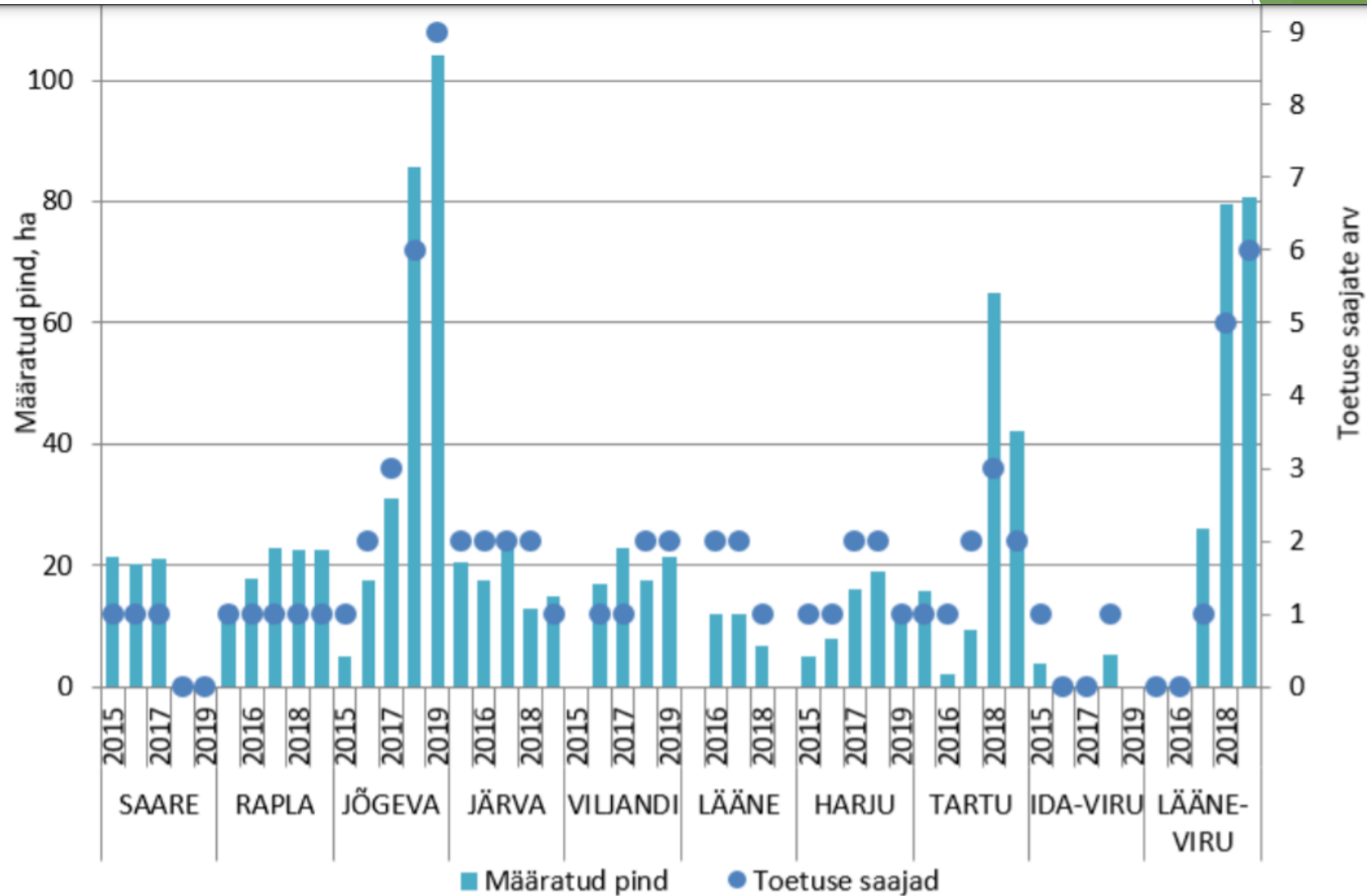
Mesilaste korjealade rajamise lisategevus

- ▶ Põllul, millele taotletakse toetust mesilaste korjealade rajamise lisategevuse eest, **ei ole lubatud kasutada glüfosaati** sisaldavaid taimekaitsevahendeid toetuse taotlemise aastal. Võimaluse korral tuleb mesilaste korjealadeks rajatud maal vältida ka teiste taimekaitsevahendite ning väetiste kasutamist. Korjetaimede kasvatamisel peab järgima ka KSM viljavahelduse nõudeid ja arvestama heintaimede vanusega! Toetust ei või taotleda heintaimedele, mida on kasvatatud samal maal järjest enam kui neljal aastal.

Mesilaste korjealade rajamise lisategevus

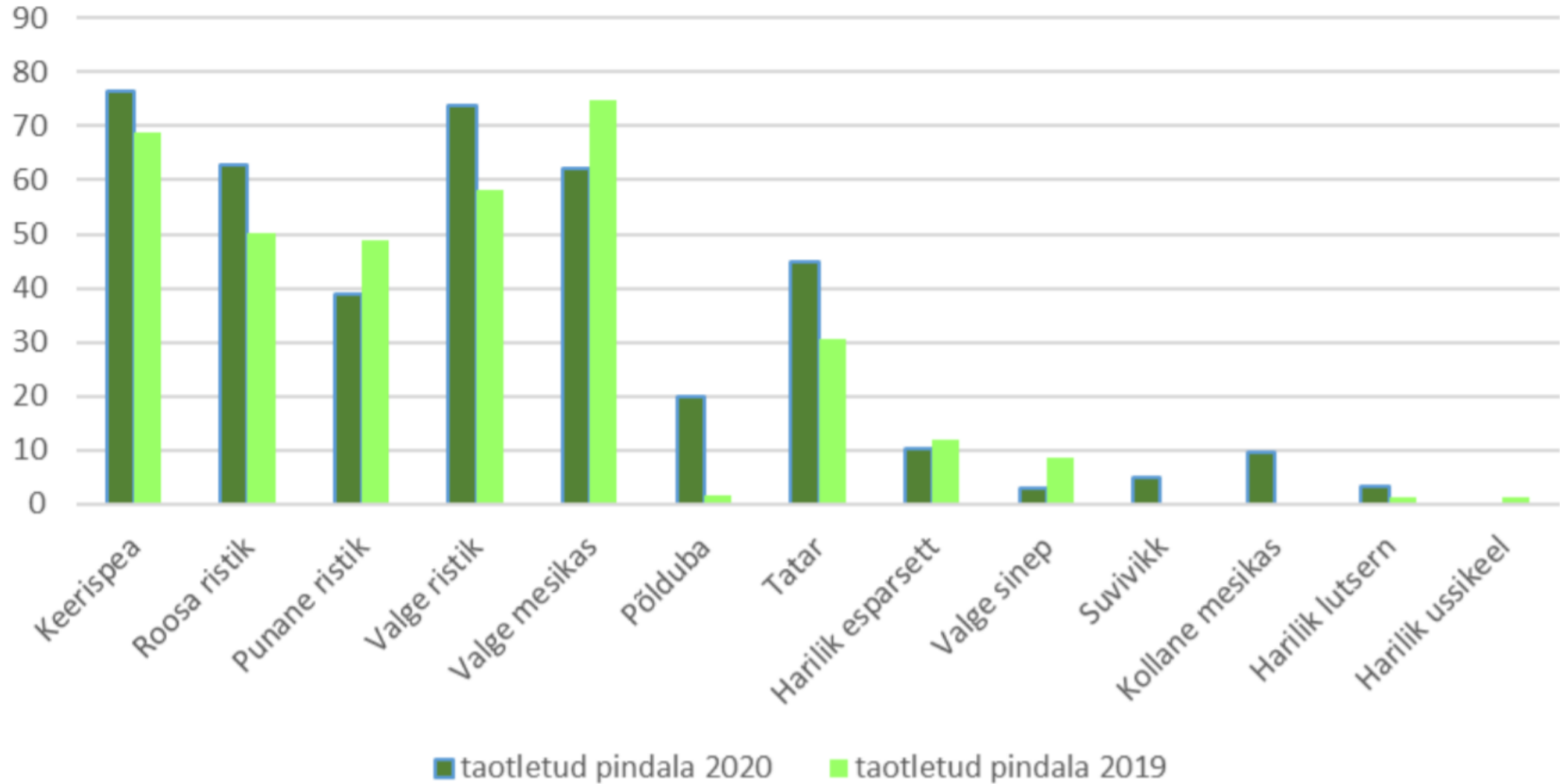
- ▶ 2019 aastal 23 toetuse saajat 298 hektaril, 650 mesilasperega Nendest 5 mesinikud 147 mesilasperega
- ▶ 2020 aastal 24 taotlejat 410,20 hektarile 691 mesilasperega Nendest 4 mesinikud 124 mesilasperega

KSM mesilaste lisategevuse toetuse saajate arv ja määratud pind maakonniti aastatel 2015-2019 (PRIA, 12.02.2020 andmetel)

Allikas: Põllumajandusuuringute Keskus

Korjekultuuride pindala 2019 ja 2020

Põllulindude soodustamise lisategevus

- ▶ Põllulindude soodustamise lisategevusega soodustatakse bioloogilist mitmekesisust, sealhulgas pakuvad sellised alad lindudele pesitsemis- ja toitumispaiku.
- ▶ Taotleja võib jätta alates teisest kohustuseaastast oma kasutuses oleva püsirohumaa ja alates 2019. aastast ka MULD toetusega hõlmatud põllumaa üle aasta niitmata, hekseldamata või muul moel hooldamata hektarite ulatuses, mis on väiksem või võrdne kohustuseaasta KSM toetusõigusliku maa pindalaga.
- ▶ Püsirohumaa hulka kuuluvad ka MULD toetusega hõlmatud püsirohumaad. Püsirohumaa või MULD toetusega hõlmatud põllumaa põld tuleb jätta hooldamata kogu põllu pindala ulatuses.
- ▶ KSM 1-aastase kohustuse puhul võib taotleja toetuse taotlemise aastal viia ellu põllulindude soodustamise lisategevust.
- ▶ Sealjuures peab taotleja arvestama, et põllulindude soodustamise lisategevust saab ellu viia üle aasta, see tähendab, et maad ei tohi hooldamata jätta kahel järjestikusel aastal.

PRIA administratiivne kontroll

Taotluse täitmise käigus kontrollib süsteem

- ▶ kas taotleja iga põld (või maa-ala kokku) on ühikumääraragrupis vähemalt 0,30 ha;
- ▶ kas põllumassiiv, millele toetust taotletakse, on kantud põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registrisse;
- ▶ kas kultuur on toetusõiguslik taotletud toetuse jaoks;
- ▶ kas taotleja on füüsilisest isikust ettevõtja või juriidiline isik (NAT puhul on toetusõiguslik ka füüsiline isik).

PRIA administratiivne kontroll

Kui taotlus on esitatud, kontrollib PRIA:

- ▶ põllumassiivi pindala ületaotlemist - põllumassiivi põhiselt taotlustes kirjas olevat põldude pindalade summat võrreldakse põllumassiivi maksimaalse toetusõigusliku pindalaga. PRIA kontrollib põllumassiivil asuvate põldude pindalaid ja vajadusel kasutamise õiguslikku alust kohapeal;
- ▶ topelттаotlemist - kontrollitakse taotlemist samale maale erinevate taotlejate poolt;
- ▶ nõuetele vastavuse osas loomade registri teavitusi ning loomade tähtaegset märgistamist;
- ▶ koolituste läbimise nõude täitmist;
- ▶ KSM ja MAH toetuse taotlemisel viljavahelduse nõuete järgimist ning talvise taimkatte ja liblikõieliste kultuuride kasvatamise nõude täitmist;
- ▶ kõikide 5-aastase kohustusega seotud toetuste puhul kohustuse jätkamist, kas on esitatud vajalikud kohustuse üleandmise-ülevõtmise teatised, kas ülevõtja on esitanud pindalatoetuste taotluse ja maksetaotluse ning ülevõetud kohustusealustele põldudele toetusi taotlenud.

PRIA kohapealne kontroll

Kohapealsed kontrollid algavad pärast taotluste vastuvõttu ning kestavad vajadusel aasta lõpuni. Nõuetele vastavuse nõuete täitmise osas teostatakse kontrole aastaringset. Kohapealseid kontrole tehakse kontrollvalimite alusel. Kohapeal kontrollitakse, kas kultuur, maakasutus ja pindala vastavad taotletule ning kas toetuse saamise nõuded on täidetud.

Kohapeal kontrollitavad dokumendid on olenevalt taotletud toetustest järgmised: põlluraamat, maa kasutusõigust tõendavad dokumendid, külvikorrapiin, mullaproovid jms.

Toetuse nõuete rikkumist hinnatakse vastavalt selle raskusele, ulatusele ja kestusele.

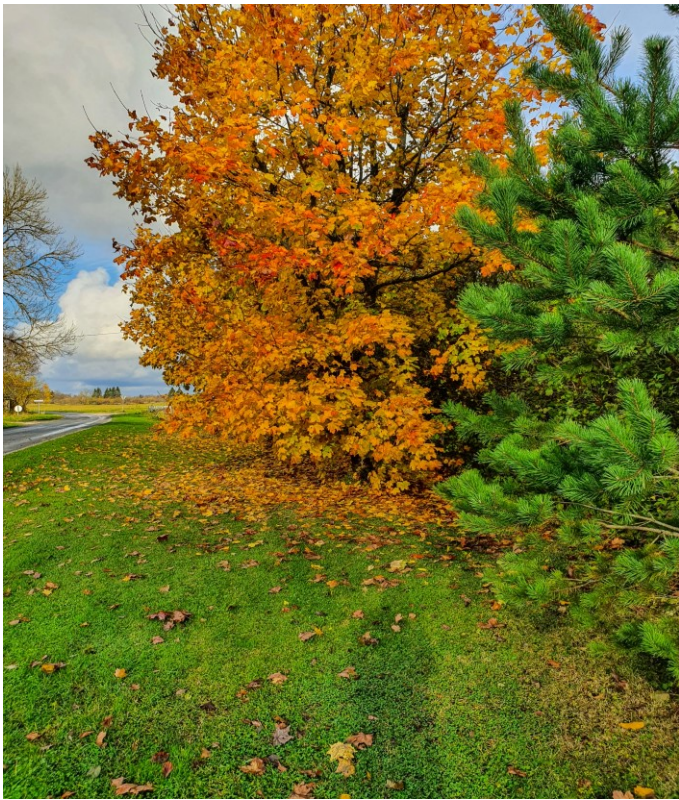
Hindamine toimub hindamismatriksite alusel, mis on leitavad PRIA kodulehelt konkreetse toetuse leheküljelt.

Kohapealset kontrolli läbiviiv teenistuja võib põhjendatud juhtudel rikkumise hindamisel kasutada kaalutusõigust ja hinnata rikkumist matriksist erinevalt.

Pindala erinevus	Sanktsioon
<p>Taotlusel esitatud pindala on väiksem, kui tegelik kohapealse kontrolli käigus mõõdetud või põllumassiivide registris kindlakstehtud pindala.</p>	<p>Toetus määratakse taotluses esitatud andmete alusel.</p>
<p>Taotlusel esitatud pindala on kuni 3% või kuni 2 ha suurem kohapealse kontrolli käigus mõõdetud või põllumassiivide registris kindlakstehtud pindalast</p>	<p>Toetus määratakse mõõdetud või kindlakstehtud pinna järgi.</p>
<p>Taotluses esitatud pindala on üle 3% või üle 2 ha, kuid kuni 20% suurem kohapealse kontrolli käigus mõõdetud või põllumassiivide registris kindlakstehtud pindalast.</p>	<p>Toetust vähendatakse taotletud pinna ja mõõdetud või kindlakstehtud pinna kahekordse vahe võrra.</p>
<p>Taotluses esitatud pindala on üle 20% ja kuni 50% suurem kohapealse kontrolli käigus mõõdetud või põllumassiivide registris kindlakstehtud pindalast.</p>	<p>Kultuurigrupi osas jäetakse taotlus rahuldamata.</p>
<p>Taotluses esitatud pindala on üle 50% suurem kohapealse kontrolli käigus mõõdetud või põllumassiivide registris kindlakstehtud pindalast.</p>	<p>Kultuurigrupi osas jäetakse taotlus rahuldamata. Lisaks arvatakse taotleja veel üks kord toetusesaajate hulgast välja tuvastatud pinnaerinevusele vastava summa ulatuses. See summa tasaarvestatakse mistahes toetuskavade alusel makstavate toetustega järgneva kolme kalendriaasta jooksul.</p>

Toetuse määrad

- KSM põhitoetus 50€ ha
- Veekaitse lisameede 5 € ha
- Mesilaste korjeala rajamise lisameede 193 € ha
- Keskkonnasõbraliku köögivilja, ravi- ja maitsetaimede kasvatamine 344 € ha
- Maasikaksavatus 248 € ha
- Keskkonnasõbralik aiandus (viljapuud ja marjapõõsad) 160 € ha
- MULD toetus 50 € ha
- VESI toetus 130 € ha(rohumaad kuni 20 %) ja 70 € ha (rohumaad üle 20 %)
- VESI talvine taimkate 7 € ha
- NAT toetus 27 € ha
- MAH toetus: põld 125 €, püsirohumaa 25 €, loomade 1 LÜ 80 € jm.
- Maksimaalne toetus: P- 600 €, PR(ka lühiajaline rohumaa)- 450 €, PK- 900 €

Küsimused?

Vaike Nõu tel.5242319 vaike.nou@gmail.com

Lilia Kulli tel.55672261 lilia.kulli@gmail.com

Maaelu Arengu Euroopa
Põllumajandusfond:
Euroopa investeringud
maapiirkondadesse

mes nõuandeteenistus
www.pikk.ee